

BREDASCHIE

STAAT-, LETTERKUNDIG-
NIEUWS.

Woensdag

COURANT.

EN WETENSCHAPPELIJK
BLAD.

16 Januarij.

De BREDASCHIE COURANT verschijnt van 1 Januarij af op
dinsdag der weke Prothotale Bladen, driemaal 's weke,
op woensdag, donderdag en vrijdag. De prijs van
het nieuwe Abonnement is per drie maanden, franco per post
door het Rijk f 3,60, en f 3,25 binnen de Stad Breda.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 12den Januarij.

Gisteren is de kamer der afgevaardigden met de discussie van de artikelen van het adres van antwoord begonnen. De drie eerste paragrafen werden zonder discussie aangenomen, maar bij de behandeling van de vierde paragraaf, betrekkelijk de zaken van het Oosten, is er een zeer levendige discussie ontstaan, welke de gehele zitting heeft geduurd en waarvan de voortzetting tegen maandag bepaald is. Ten aanzien na de voorlezing van het gezegd artikel vermoedende de maatschappik Soult het woord te moeten opvatten, om de kamer te kennen te geven, dat het oogenblik nog niet gekomen was om over deze belangrijke kwestie inlichtingen te geven. Met weinige woorden wilde hij evenwel zeggen, welk het standvastig deel der pogingen van het gouvernement, te midden der afwisselende gebeurtenissen geweest was; het doel waarnaar men streefde, en dat de kamer gevoeld had bij het verlenen der noodige gelden, om de eer en het belang van Frankrijk in het Oosten te handhaven, bestond in het behoud van het turksche rijk als een wezenlijk bestanddeel van het europeesch evenwigt, en het stellen van deszelfs onafhankelijkheid, niet onder den waarborg eener uitsluitende bescherming, maar onder den gemeenen waarborg van geheel Europa; het gouvernement had gemeend dat zulk eene handhaving alle belangen moest omvatten, en vrede in het Oosten herstellen en de groote botsingen kon voorkomen; daaruit waren de onderscheiden handelingen der fransche diplomatie te Konstantinopel voortgevloeid, had de vloot eene stelling aan de Dardanelles genomen, had men de vijandelikheden in Klein-Azie doen opheffen. Met dat al, zeide de heer Soult verder, had men andere noodzakelijkheden niet voorbij gezien, nog bewilligd in de opoffering van andere belangen, die door de kracht der gebeurtenissen waren ontstaan en die, als vermoegende en vervalde daadzaken, moesten geeerbiedigd worden; men had de onsoebdenbaarheid en veiligheid van het turksche rijk niet onbestaanbaar geacht met zekere schikkingen ten voordeele der familie van den pacha van Egypte. Eene afzonderlijke verdeling zou men niet dulden, maar overigens zou men, met de gezegde gezintheid, indien de Sultan beveiligd was, het Oosten voor eene gevreesde ontlooping bewaren. Na deze verklaringen, die weinig te beduuden hadden en ook de oppositie niet zeer voldeden, voerde de hertog van Palmy en daarna de heer Carné het woord; beiden konden echter de aandacht der kamer niet zeer boeijen, tot eindelijk de heer Mauguin optrad, die begon met te verklaren, dat hij den kring waar binnen de discussie tot nog toe bestond was; verder wilde uitbreiden, en gaf ook een overzicht gaf, niet alleen van de staatkunde der Europeesche mogendheden, maar ook de zaak van het Oosten, de betrekkingen en handelingen van Engeland en Rusland, de oorlog in Afrika en Azie behandelde, ja alle steraddeelen doorliep, en dit alles om de gevreesde staatkunde van het fransch gouvernement aan te wijzen en te toonen dat het bij alle kwesties in de laatste jaren was te kort geschoten. Niet ten onrechte merkte hij op, want de oostersche zaak aan, dat het fransch gouvernement de houding had aangenomen, als of het alleen het dat hier gewesten wilde behouden, doch dat het door zijne taal de diplomatische gevoeligheid der andere mogendheden had gekrenkt; en dat, zoo er nu eene toenaadering tusschen Engeland en Rusland plaats greep, en Oostenrijk en Pruisen zich daarmede vereenigden, de laaidunkendheid van Frankrijk ten spot van Europa zou worden.

Na de rede van den heer Mauguin, die door zijne scherpe taal

de aandacht der kamer weder bijzonder had gespannen, trad de heer de Lamartine op, om het stand van den heer de Guizot betrekkelijk eene zoogenamde arabische heerschappij te wederleggen, en om zijn reeds in het vorig jaar voorgedragen stelsel, tot verdeling van het turksche rijk, andermaal te ontwikkelen: » Gelukkig, zeide hij, het oogenblik, waarop het Oosten nog volkomener zal instorten, en waarop Frankrijk de beveling de behulpzame hand biedende tegen de heerschzucht van Rusland en de ijverzucht van Engeland, zich tusschen deze beide mogendheden in het hart van Klein Azie zal plaatsen, latende Rusland de volken beschermen die hetzelfde toegedaan zijn, latende de Engelschen in het bezit van hunner gemeenschap met Indie, latende Oostenrijk in de Adriatische zee heerschen; waarop Frankrijk, in plaats van overal hinderpalen daar te stellen, integendeel bijstand zal verleenen aan de natuurlijke belangen van ieder, en zijn eigen belang, zijn eigen invloed en rijkdom vinden zal in een nieuw oostersch evenwigt »

Na den heer de Lamartine vatte de minister Villain het woord om diens denkbeelden over de verdeling van het Oosten te bestrijden en ook met een woord den heer Mauguin te beantwoorden. De discussie werd daarna tot maandag geadjourneerd, als wanneer onder anderen de heer Thiers het woord zal voeren, die intusschen aankondigde, dat zijn discours zeer lang zou zijn en weligt een minister op de tribune brengen.

— Bij de pairs is eene wet ingekomen, omtrent de verdeling der schadeloosstelling van St. Domingo. Maandag zullen de pairs als gerechtshof in hun nieuw lokaal zitting nemen. Gisteren zijn de beschuldigen van den opstand van Mei II., die voor het hof moeten te recht staan, naar de gevangenis van het Luxemburg overgevoerd.

— Het ministerie is, zegt men, voornemens, na de aanbidding van het budget, een ontwerp op de suiker aan te bieden, waarbij gelijke regten tot grondslag zouden aangenomen worden.

— Men spreekt weder van een reis die de koning in Juli door het zuiden van Frankrijk zou ondernemen.

— De vice-admiraal Rosamel is den 7den te Toulon aangekomen en heeft onmiddellijk het bevel over het reserve eskader opgenomen. Hij zou zijne vlag voorloopig aan boord van de Marengo hijschen.

— In een brief uit Afrika in den Constitutionel geplaatst, wordt gesproken van eene verkenning van 600 Arabische ruiters tot d'gt nabij Oran; zij waren echter door de inlandsche hulptroupen afgevoerd.

— De berigten uit Madrid tot den 5den Januarij houden niets bijzonders; het gerucht van het doodlijk gevaar waarin Cabrera verkeerde, blijkt meer en meer ongegrond te zijn.

— Gisteren waren gequoteerd: 5 pCt. gec. 111,75; 3 pCt. 80,85; Nap. r. 108,25; Sp. Ardan 25 1/2; Rom. L. 101 1/2.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 13den Januarij.

Z. M. de koning van Beieren heeft den 8sten deze maand de stand van het koninkrijk in persoon met eene aanspraak gemaakt.

— In het zwitsersche kanton Tessin heerschte bij den aanvang des jaars bijna algemeen rust. Alleen aan de lombardische grenzen zochten de verdreven leden der gevallen partij oars te verweken. De Regeringen van Berne, St. Gallen, Waadtland, Ob- en Nidwalden, Freiburg en Appenzell hebben de nieuwe Regering van Tessin erkend, maar het voorzittend kanton heeft het nog niet verklaard. Het bestuur in Lombardye, heeft, met het uitzondering van een kordon langs de grenzen van Tessin getrokken, de vrede vastzetten van dat kanton, welke aan de jongste omwenteling deelgenomen hadden, zijn aan de grenzen afgewezen.

— In berigten uit Alexandrie tot den 16den December, waarin de vraag behandeld wordt, wie van de Europeesche mogendheden het meest ongestraft in de zaken van het Oosten werkdadig zou tusschen treden kunnen komen, en daartoe in de eerste plaats Frankrijk en

Rusland, door middel van de ontschepping eener aanzienlijke krijgsmagt genoemd wordt, wordt verder gezegd, dat vele vreemde families, uit vrees voor de mogelijke gebeurtenissen, tegen het voorjaar het land wilden verlaten. Dat de geschillen tusschen den sultan en *Mehmed-Ali* op eene vredelievende wijze zouden beslecht worden, was nauwelijks te gelooven; ook werd daaraan, te Konstantinopel, luidens de jongste berigten die men van daar te Alexandrie had, niet meer gedacht. Voor weinige weken, was de weduwe van *Mehmed's* zoon *Ismael*, begeleid door *Mustapha-bey*, een officier der Egyptische marine, naar Konstantinopel getrokken; de laatste had daarbij eene bijzondere zending van *Mehmed*, doch hij was teruggekeerd zonder te Konstantinopel eenig gehoor te vinden.

In een ander berigt uit Alexandrie wordt weder een treurig tafereel opgehangen van de ellende des lands door de alleenheerschappij en het monopoliestelsel van den onderkoning.

De hertog *Paul* van Wurtemberg heeft den 4den December Kairo verlaten om de reis naar den Senaar voort te zetten.

— De berigten uit Syrië houden niets bijzonders. *Israhel* was te Marasch; zijn leger te Adana, Kulek, Marasch en in de omstreken van Orfa.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den Januarij.

Verleden Maandag-avond, had, onder directie van den heer *Umland*, hier het II. Koor-concert der »Zangvereeniging-Concordia», in den Stadsschouwburg, plaats, waarbij den Toonkunstbemaanars wederom eene ruime mate van genot werd verschaft in het hooren der uitvoering, onder anderen, van *Neukomm's* statig Oratorium *de Nacht*, naar de II. Harmonie van *Alphonse de Lamartine*, bestaande in afgewisselde Koren en Solo's, beiden met talent en gevoel voorgedragen. Behalve een paar prachtige Overturen van *Ries* en *Spohr*, een allerbevalligst en voortreffelijk uitgevoerd Piano-obligaat, door kwartet begeleid, en een meersterlijk Solo voor Fagot, naar een thema van den beroemden *Willent*, zetten twee Zangstukken dit Concert grooten luister bij, te weten een Tenor-air mit *le Pré-aux Clercs*, dat algemeene toejuiching verwierf, en, eindelijk, het XXII. Sopraan-Aria uit *Kuffenrath's* *Beauvais-Cantate*, ten blijke strekkende evenzeer van de uitmuntendheid dezer geheele grootsche Compositie, als van de muzikale hoogte, waarop de Dame staat, die er al de uitdrukking aan weet te geven, welke de Toonzetter er in gelegd heeft. — Tegen het laatst van Februarij geeft »Concordia» haar III. Koor-Concert, waarbij het II. gedeelte der Schepping, en de Morgen van *Ries* verwacht worden. — Op haar IV. en laatste Concert zal *Haydn's* Meesterstuk geheel worden voltooid.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren, werd door de heeren van *Wickevoort-Crommelin* en *Dijkmeester* kennis gegeven dat zij verhinderd werden de vergadering bij te wonen, de eerste ten gevolge van voortdurende ongesteldheid, de laatste mithoofde van den stand der rivieren.

Bij de kamer waren twee koninklijke besluiten ingekomen. Het een betrekkelijk het ontslag van den heer *Beslaerts van Blokland* als minister van finantien en deszelfs benoeming tot minister van staat; het ander houdende de benoeming van den heer van *Genep* als minister *ad interim* van gezegd departement. Voorts zijn ingekomen vijf missives van de eerste kamer, dat zij zich met zoo vele ontwerpen van wet vereenigd heeft. Een en ander wordt aangenomen voor kennisgeving.

Vijf verzoekschriften waren bij de kamer ingekomen als: 1°. van rijschippers, die klagen inleveren tegen de directie der Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij; 2°. van ingezetenen van Werkendam (provincie Noord-Brabant), betrekkelijk den vrijdom van novale tienden, en 3°. van veehouders int Zuid-Holland, die eene schadevergoeding verzoeken wegens verlies geleden aan rundvee, dat door de longziekte is omgekomen. Verzending aan de daartoe bestemde commissie.

De vergadering werd tot nadere bijeenroeping gescheiden.

De afdeelingen van de kamer zouden zich, reeds gisteren met de behandeling der van regeringswege ingekomen ontwerpen, tot wijziging der grondwet, bezig houden.

— Ook gisteren heeft de Tweede kamer der Staten-Generaal eene zitting gehouden.

De heer *Star Busman* heeft zich toen verontschuldigd van afzigt de zitting niet te kunnen bijwonen.

De voorzitter heeft berigt gegeven, dat vijf leden een voorstel naar hem medegedeeld hebben, nopens de herziening der Grondwet.

De heer van *Rappard* vraagt dat omtrent dit voorstel, betwèlkt strekt tot bepaling van de wijze, waarop rakende die herziening zal gadelijkerd worden, in comité-generaal zal worden overgegaan. Daartoe wordt besloten.

Het voorstel is aangeboden door de heeren *Luzac*, *Schimmelpenninck*, van *Dam*, *Corver-Hoofst* en *Rappard*, en luidt aldus:

» E. M. H! Naardien de Regering begrepen heeft, geene andere

wijzigingen der Grondwet te moeten voordragen, dan die door de verandering van zaken volstrekt noodzakelijk geworden waren, maar daarna van 's konings geneigtheid wordt gewaagd, om al datgene, wat ter bevordering van het geluk der Natie mogt voorkomen in dit opzigt noodzakelijk te zijn, altijd tot een nader onderwerp zijner zorg en overweging te maken, zoo blijkt hieruit dat de Regering het initiatief niet verder wil nemen, dan door het voordragen der ontvangen vijf wets-ontwerpen, en dat zij als 't ware aan de kamer overlaat, om harezijds de verdere voordragten te doen.

» Om nu eenen geregelden gang aan onze aanstaande beraadslagingen en werkzaamheden over een zoo belangrijk en moeilijk onderwerp te geven; om de gelegenheid aan de kamer te verschaffen, hare gedachten en haar verlangen in zoodanigen vorm en wijze aan de regering bekend te maken, dat deze met eenige zekerheid konne te weten komen, welke denkwijze de meerderheid der vergadering koestert, over zoo vele punten als bij deze gelegenheid in overweging zullen genomen worden, om dan eindelijk ten opzichte van toon en vorm, zoodanige voorzorgen te beramen als welke met de waardigheid der kamer strooken, en tevens van de macht der vertegenwoordigers van het getrouwe Nederlandsche volk kunnen doen blijken, om het gemeen overleg met de regering te bevorderen, — zoo zijn uwe medeleden, *Luzac*, *Schimmelpenninck*, van *der Oije*, *Corver-Hoofst*, van *Dam*, van *Isselt* en van *Rappard*, te rade geworden, om het vaststellen der navolgende bepalingen aan de goedkeuring van U. Edel Mog. te onderwerpen. Worden dezelve in de eerste zitting der afdeelingen, ten gevolge eener voorloopige beschouwing, door de meerderheid der leden doelmatig gevonden, dan zoude men dadelijk eene vergadering der kamer in comité-generaal bepalen, ten einde vast te stellen op welke wijze men het voorgestelde doet met inachtneming van den vereischten spoed en die orde, kalmte en regelmatigheid, welke het kenmerk onzer beraadslagingen behoort te blijven uitmaken, het beste zoude bereiken.

» De opgenoemde leden beamen volkomen, dat de door hen voorgeslagen weg niet volkomen met den gebruikelijken loop, welken men aan de gewone wets-ontwerpen of voordragten geeft, overeenstemt; maar zij hebben begrepen in de allerbijzonderste omstandigheden, waarin de kamer zich, en door de bedoelde vijf ontwerpen, en door den brief des Konings geplaatst ziet, eene met die omstandigheden overeenkomende weg te moeten bewandelen; zulks zal den geregelden loop der werkzaamheden bevorderen, en in de toepassing geene met eenige wet, of zelfs met het regiment van orde strijdige handelingen ten gevolge hebben.

» Het denkbeeld zoude dan wezen, om de kamer de navolgende bepalingen in comité-generaal te doen vaststellen:

Art. 1. Er zal eene commissie benoemd worden van tien leden, twee uit en door iedere afdeeling, aan welke de taak zal zijn opgedragen, eene lijst te maken der hoogere punten en questien, welke bij de herziening der Grondwet behooren in aanmerking te komen, alvorens men tot de revisie der artikelen zelve, met goed gevolg zal kunnen overgaan.

Art. 2. Deze commissie zal de lijst, bevattende de bedoelde punten en questien, drie dagen na hare benoeming, aan den voorzitter der kamer inleveren, die, dezelve in comité-generaal aan de vergadering mededeelende, door deze zal laten beslissen, of dezelve al dan niet, ter nader examen, aan de afdeelingen zal verzonden worden.

Art. 3. De vergadering, dit niet verlangende, zal onmiddellijk den dag bepalen, op welken zij de beraadslagingen over de voorgestelde vragen zal willen openstellen.

Art. 4. Dit rapport met de wets-ontwerpen bij de kamer zijnde ingekomen, zal naar de afdeelingen worden verzonden, om aldaar door de leden te worden onderzocht.

Art. 10. De bedenkingen der afdeelingen zullen onmiddellijk weder aan de commissie worden verzonden, die gehouden zal zijn dezelve in overweging te nemen, en omtrent dezelve binnen 10 dagen aan de kamer rapport uit te brengen.

Art. 11. Deze bepaalt hierop den dag der beraadslagingen en stemming welke over ieder ontwerp van wet zullen plaats hebben, met dien verstande echter, dat na het sluiten der discussie over ieder artikel afzonderlijk zal gestemd worden.

Art. 12. Ook bij deze discussie zullen veranderingen en verbeteringen in de artikelen kunnen worden voorgesteld en aangenomen.

Art. 13. In geen enkel artikel niet mogt goedgekeurd worden, zal het wets-ontwerp waarin het vervat is, dan na eener nadere redactie van het afgekeurde artikel aan de commissie verzonden worden, en deze gehouden zij, dezelve binnen 3 dagen aan de vergadering te rapporteren, welke dan tevens den dag der discussie zal bepalen.

Art. 14. De aangenomene wetsontwerpen worden op de gebruikelijke wijze aan de Eerste Kamer verzonden.

Na den afloop der zitting; zijn de afdeelingen der kamer bijeengekomen, om het gedane voorstel in overweging te nemen. Morgen zullen dezelve deze deliberation voortzetten.

— Nopens het onderzoek van de aangeboden voordragten van strafregt, bij de tweede kamer der Staten-Generaal, verneemt men, dat is aangemerkt, dat bij straffen, die *per se* eerloosheid ten gevolge hebben, geene opzettelijke eerloosverklaring moest plaats hebben.

De meeste leden waren van oordeel, dat de maatschappij nog niet rijp is, om de afschaffing van de doodstraf te kunnen daden. Men verlangde echter hare toepassing zoo spaarzaam mogelijk, en slechts tegen de smoodste en verfoeijelijkste misdaden. In ééne afdeeling is verlangd eene classificatie van doodstraf daar te stellen, de strop voor de schandelijkste misdaden, het zwaard, of, heeft men hiertegen ge- gronde bedenkingen, eene andere doodstraf, voor minder afschuwe- lijke misdaden.

Over het al of niet behouden van het brandmerk bleek veel ver- schil van gevoelens te bestaan. Eenige leden verklaarden zich tegen alle infamerende en pijnlijke straffen, anderen tegen eene te plotselinge aanneming van een stelsel van verligting. A's de *paena mortis proxima* scheen hun het brandmerk doeltreffend tob, te meer, vermits de dood- straf in het wetboek minder zou behoeven voor te komen. Inzon- derheid voor misdadigers, die reeds een of meermalen geschavot- teerd waren, scheen deze straf te moeten behouden worden.

Ook de geeselsstraf werd door verscheidene leden als geschikt be- schouwd; andere leden beaamden ten volste de afschaffing, thans door de Regering voorgelagen.

De invoering van den dwangarbeid werd door sommigen als min- der doeltreffend voor ons Vaderland aangemerkt; men meende, dat in de uitvoering weinig verschil zou bestaan tusschen den dwangarbeid en de tuchthuisstraf, vooral reeds dadelijk voor de vrouwspersonen.

Het *maximum* van duur van den dwangarbeid werd ook te lang g'oordeeld; sommigen verlangden deze straf altijd met te pronk- stelling op het schavot te doen gepaard gaan.

Er zijn voorts bedenkingen gerezen, om bij straffen, die van zelve eerloosheid ten gevolge hebben, de eerloosverklaring nog uit te spre- ken; tegen het artikel, volgens hetwelk de opgelegde geldboeten binnen twee maanden, nadat het vonnis in kracht van gewijde is gegaan, voldaan moeten worden, met heloop anders van lijfswang; wissende men hierin meerdere ruimte hebben; met be- trekking tot den 3den titel, van *poging tot misdrijf*, waaromfrent eenige leden gevraagd hebben wat door een begin van uitvoering wordt verstaan, en weswege zij eene omschrijving wenschelijk ach- ten. Andere leden gaven aan het voorgestelde de voorkeur, omdat eene *legale presumpcie* hier moeilijker is, en eene specificatie van hetgeen al dan niet *poging* moet heeten, onmogelijk is. Dat de *poging* met eene lichtere straf dan het volbrachte misdrijf zal worden gestraft, vond ingang.

Nopens het onderscheid tusschen *medeplichtigen* en *misdadigers* was men, ofschoon het boven het bestaande stellende, voor de bruik- baarheid in de toepassing beducht.

Wat aangaat art. 66 van het ontwerp, waarin de toerekening van misdrijf, liepen de gevoelens der leden uiteen; sommigen wil- den misdrijf, gepland in opzettelijke of vrijwillige dronkenschap, toerekenbaar gesteld, anderen zins als verpligtende omstandigheid beschouwd hebben.

Men heeft voorts eenige verbeteringen in de redactie voorgesla- gen) verschillende bepalingen van den 1sten titel, houdende van *misdrijven en dierzelfer onderscheidingen*, als meer van leerstelligen aard en dus in het wetboek als overbodig beschouwd; gelijkmatiger onderscheiding tusschen misdaad, wanbedrijf en overtuiging ge- wenscht, enz.

Art. 8. Bepalende, dat niemand met eene andere straf dan vol- gens de wet kan worden gestraft, kon men niet meende, in een te beperken zin worden opgevat, en vooral bij keuze, enz. als onwettig doen beschouwen.

Eene der afdeelingen, zich niet ontheffende de bezwaren, die bijv. aan eene stralkolonie te Botsary-Baal verbonden zijn, meende toch de aandacht der Regering op het invoeren van de *deportatie* of wegvoering naar eene ballingschap te moeten vestigen. Al- thans kwam het haar wenschelijk voor, die straf in het wetboek op te nemen.

Gezwegen van verbeteringen, in het tuchthuisstelsel hier te lan- de mogelijk, verborg de ald. zich niet, dat de invoering van den dwangarbeid hier te lande nog al met moeilijkheden zou gepaard gaan. Daarbij sloeg zij het oog op eene eventuele afschaffing van de slavernij in onze Overzeesche Bezittingen, wanneer het werk, tot dus verre door slaven verrigt, aan zware misdadigers kon wer- den opgelegd. Velen konden de deportatie als eene afschrikkende straf aanmerken. — Diezelfde afdeeling vermeende, dat in zekere gevallen, doch zeer spaarzaam het verbod tot het uitoefenen van ze- ker beroep, zekere nering of kostwinning moest worden uitgesproken.

— Naar men verneemt, heeft het Zijne Majesteit behaagd, bij hoogstedels besluit, van den 4dezer maand, onder meer andere, te benoemen tot kamerheer in buitengewone dienst, jhr. A. J. L. baron van den Bogaerde van ter Brugge, staatsraad, gouverneur dezer provincie.

— Naar men verneemt zullen eerstdaags de depôts der grenadiers en jagers ontbonden en bij de bataljons worden ingelijfd. Het de- pot van het 2de bataljon zou daarvoor bidden kort naar herwaarts

vertrekken. Ook wordt de vijfde kompagnie bij ieder der twee batal- lons jagers ontbonden en bij de vier overige kompagnien ingedeeld.

— Aan den 2den kapitein der rijdende artillerie, E. van Löben Sels, is, als adjudant van den afgetreden directeur generaal van oorlog, den generaal-majoor Trip, eervol ontslag verleend.

— De heer de Wendt is voor drie maanden weder gecontin- uerd als president van de algemeene rekenkamer.

— Naar men verneemt is de heer Pijera benoemd tot staatsraad in buitengewone dienst, en is hem een pensioen van f 1,500 's jaars toegelegd.

— De baron H. de Rancy, een der bekwaamste jagers uit dit ge- west, heeft den 3den dezer op het landgoed Haanwijk, onder de gemeente St. Michiels-Gestel een arend geschoten, die eene vlugt had van meer dan zeven en een half voet. Voor weinige jaren had de broeder des heeren de Rancy op hetzelfde landgoed insge- lijks een arend geschoten.

— Uit Dordrecht schrijft men van eergisteren: «Nadat het ijs hier voor de stad nog eenige dagen drijvende was gebleven, heeft het zich thans bepaaldelijk vastgezet. Voor het veer van Zwijn- drecht; blijft men echter nog een slop ter overvaart open houden. De rivier voor Maassluis drijft vol ijs.

— Uit Amsterdam schrijft men, dat niet alleen de Amsel en het IJ, ten gevolge van de strenge vorst der laatste dagen, geheel dicht liggende, maar dat over het laatstgemelde water reeds II. Zondag-voetgangers, en ook zelfs paarden gepasseerd zijn.

Blijkens de parijsche berigten van eergisteren die wij heden mor- gen eerst laat hebben ontvangen, heeft werkelijk de heer Thiers in de zitting der kamer van afgevaardigden van dien dag het woord over de buitenlandsche staatkunde gevoerd, en is onmiddellijk door den minister Villemain beantwoord.

Overigens behelzen de parijsche berigten van eergisteren niets van bijzonder belang.

— Ter beurze van maandag waren te Parijs genoteerd: 5 pCt. 112,25; 3 pCt. 80,80; Nap. r. 103,30; Sp. Ardoin 25¼; Rom. L. 102.

Thans ziet het licht eene *Proeve van herziening der Grondwet*, volgens de aantekening van Mr. J. R. Thorbecke.

Het belangrijk geschrift, hetwelk van de uitstekende bekwaam- heid, van de ondervinding en vaderlandsche van den schrijver ge- tuigt, wordt door een voorberigt voorafgegaan, waarin gezegd wordt, dat men de proef heeft willen nemen, welke gedaante de grondwet kreeg, indien men haar volgens de opgemelde Aante- kening herzag.

Men geeft deze schets uit, wordt daarin gezegd, daar het mo- gelijk schijnt, dat zij in de tegenwoordige oogenblikken nut doe.

Hetzelfde denkbeeld, dat uit de verte schrik aanjaagt, kan, ont- wikkeld voor het oog gepluust, toelagchen. De lezer gelieve — zegt de vervaardiger — de voorgestelde verandering te beschouwen als vragen, waarbij de overtuiging ten gronde ligt, dat de tijd ge- biecht, niet op eene nieuwe staatsregeeling maar op volmaking van die, welke wij hebben, uit te zijn. Wordt de ontworpen wijzi- ging als noodige verbetering aangemerkt, zoo vindt men er wellicht het denkbeeld, dat de grondwet zonder gevaar, ja tot het des lands, eene wezenlijke herziening kan ondergaan.

In het eerste hoofdstuk van het Rijk en de inwoners, verdient al dadelijk art. 4 opmerking, waarbij het tegenwoordige art. 4 eene noodzakelijke verduidelijking verlangt. Bij dat art. wordt bepaald, dat allen, die zich op het grondgebied van het Rijk bevinden, hetzij ingezetenen of vreemdelingen, gelijke aanspraak hebben op bescherming van persoon en goederen; dat de werking van dezen regel, met opzigt tot vreemdelingen, in buitengewone omstandig- heden voor zekeren tijd kan worden geschorst door eene wet, die den koning met zulk eene magt over de vreemdelingen bekleedt, als noodig schijnt; dat de koning met vreemde mogendheden ver- dragen, kan sluiten over uitlevering van vreemdelingen, opzette- lijk van wege geregelijke vervolgingen, dat de wet, welke de alge- meene voorwaarden bepaalt, op welke dergelijke verdragen mogen worden aangegaan, en de uitlevering der misdadigers, en hooffde van vier vervolgingen de koning met de uitlevering kan verbinden. In art. 6. komt de volgende bepaling voor, dat het stemregt in de steden en in de ridders lande, zoo wet als de bevoegdheid, om deel te nemen aan de provinciale en stedelijke besturen, door de wet wordt geregeld. In art. 7 wordt vastgesteld, dat tot leden der Staten-Generaal, hooffden of leden van de departementen van algemeen bestuur, leden van den raad van state, commissarissen des konings in de provincien, en leden van den Hoogen raad, al- leen kunnen worden benoemd Nederlanders, gedurende de laatste vijftien jaren vóór de benoeming hier te lande woonachtig, en ge- boren binnen het Rijk of deszelfs overzeesche bezittingen; nit an- ders aldaar gevestigd. Die uit zoodanige ouders, ter oorzake van 's lands dienst afwezig, of anderszins op reis zijnde, buiten het Rijk zijn gebooren, worden met de overigen gelijkgesteld. Hun schaaft ook niet afwezigheid, ter oorzake van 's lands dienst invallende in de laatste vijftien jaren voor de benoeming.

In het tweede hoofdstuk, van den Koning, verdient opmerking de bepaling, dat de Koning der Nederlanden eene vreemde kroon kan dragen, met uitzondering van die van Luxemburg. In geen geval kan de zetel der Regering buiten het Rijk worden verplaatst. Ook merken wij daarin met genoegen de bepaling op, dat de per- soon des konings boven alle verantwoordelijkheid is voor de daden zijner regering.

In de zevende afdeeling, handelende van den Raad van State en de Ministeriele Departementen komt eene bepaling voor, die

mede gevoegen geven moet, volgens dezelfde, brengt de koning ter overweging bij den Raad van State alle voorstellen, door hem aan de Staten-Generaal te doen, of door deze aan hem gedaan, alsmede alle algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den staat in Europa en van deszelfs bezittingen in andere werelddelen. Terwijl in art. 67 het zoo gewichtig constitutioneel voorschrift gevonden wordt, dat de hoofden der ministeriele departementen voor de uitvoering der grondwet en andere wetten, zoo verre die van de kroon afhangt, verantwoordelijk zijn.

In het derde hoofdstuk, van de Staten-Generaal treft men twee nieuwe bepalingen aan: Art. 87 de leden der kamers zijn uit hoofde van de adviezen, in de vergadering door het uitgebragt, niet geregelijk vervolgbaar, ten zij in de gevallen bij eené bijzondere wet voor te schrijven. — Art. 92. De zittingen van de beide kamers worden, zoo wel als de vereenigde zittingen, in het openbaar gehouden.

In de vijfde afdeeling van dit hoofdstuk wordt aan de Tweede Kamer het recht gegeven, om de ontwerpen, die aan haar worden voorgedragen, te wijzigen. Nog komt in deze afd. de twee volgende opmerkelijke art. voor: art. 114. Teft aanzien van de algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den staat in Europa en deszelfs bezittingen in andere werelddelen, bepaakt de wet insgelijks de wijze van afkondiging, en het tijdstip, waarna zij kunnen werken. Art. 115. Eene wet die niet uitdrukkelijk zegt, dat zij ook op de Overz. bezittingen toepasselijk is, wordt geacht enkel voor het Rijk in Europa te zijn gemaakt. De overz. bezittingen worden door bijzondere wetten geregeld.

Hoogst belangrijk is de zesde afdeeling van de begrooing der uitgaven en ontvangsten van het Rijk, welke geheel nieuwe voorschriften bevat, vele waarborgen voor een goed of financieel beheer aanbiedt en zich door orde en eenvoudigheid onderscheidt. Van af den omslag van tien- en eenjarige begrooingen, zoo mogelijk tot stand te brengen, en in vele opzichten zoo schadelijk en ingewikkeld, wordt niet meer gesproken.

Jaarlyks worden de begrooingen van alle uitgaven zoo wel als ontvangsten van het Rijk, hetzij in Europa, hetzij in de Overzeesthe bezittingen, bij de wet vastgesteld.

De Tweede kamer ontvangt het ontwerp dezer begrooingen van wege den koning jaarlijks in de gewone vergadering, althans twaalf maanden voor den aanvang van het jaar, waarvoor zij moeten dienen. De uitgaven voor ieder departement van algemeen bestuur maken een afzonderlijk hoofdstuk der begrooing uit. Ieder hoofdstuk wordt bij een afzonderlijk ontwerp van wet voorgedragen. De koning doet jaarlijks aan de Staten-Generaal een uitvoerig verslag van het gebruik der geldmiddelen van het laatst gesloten financieel jaar.

Dit verslag, bevattende zoowel de ontvangsten als de uitgaven, wordt als elk ander ontwerp van wet, door de kamers onderzocht of goedgekeurd; den koning ter bekrachtiging aangeboden.

In het vierde hoofdstuk, van de Staten der provincies, wordt de samenstelling der staten op den tegenwoordigen voet behouden, doch tevens vastgesteld, dat het getal van de leden der prov. staten het getal door iederen stand te kiezen, en de wijze der verkiezing door de wet worden geregeld. Bovendien wordt daarbij bepaakt, dat de staten der provincies ten minste vier malen in het jaar vergaderen en voorts zoo dikwerf, als zij door den koning worden bijeen geroepen. De vergaderingen zijn openbaar. De rekening, door de staten van hunne uitgaven en ontvangsten af te leggen, wordt ingehand in het jaarlijcke, aan de Staten-Generaal overgelegd wordende verslag.

In de derde afdeeling van dit hoofdst. wordt voorgeschreven, dat de gemeente-besturen in de steden en ten platten lande, nadat de Prov. Staten gehoord zijn, naar bij de wet worden geregeld.

De wet regelt het opnemen en sluiten der plaatselijke rekeningen. In het vijfde hoofdstuk, van de Justitie, treft men de doelmatige bepaling aan, dat er voor de Criminele rechtspleging, zoo veel provinciale geregtshoven zijn, als de wet zal instellen.

In het zesde hoofdst. van de Godsdienst treft men de volgende veranderde artikelen aan, die zich al wederom door daideelheid onderscheiden. Ieder behoudt zijne godsdienstige meeningen met welkomene vrijheid. Aan alle kerkgenootschappen in het Rijk wordt gelijke bescherming verleend. Alle kerkelijke defening van godsdienst wordt toegelaten, voor zoo verre die niet kan worden geacht eenige noemens aan de publieke orde en rust te zullen toebrengen.

Volgens het zevende hoofdstuk van de Financien, zal de taak der algemeene Rekenkamer door de wet worden geregeld. Inzonderheid zal zij worden belast met de statyng van het verslag, dat, volgens art. 119, jaarlijks aan de Staten-Generaal moet worden voorgelegd.

Eindelijk stelt een additioneel art. vast, dat alle bestaande autoriteiten blijven voortduren, en alle thans in werking zijnde wetten op besluiten kracht behouden, tot dat daarin op eené andere wijze zal zijn veranderd.

Ons Douch vernemen wij dat het Concert verzeteren avond door **Mme. Fink-Lohr** te Breda gegeven, de verwachting nog verre overtroffen heeft; al de stukken door de herwame zangeres gezongen, bragten de aanwezenden in een ware verrukking; ook haar spel op de harp voldeed bijzonder, zoowel als het talent der heere **Baldenecker** en **Belmonte**. Algemeen was de wensch te sijn dat het concert, dat **Mme. Fink-Lohr** er zich andermaal deed hooren, doch deze heeft aan die wensch niet kunnen voldoen al hoode van het aangekondigde Concert alhier, tegen vrijdag aanstaande.

* Heden Overleed onze waarde Vader, Behuwd- en Oudvader, **JOHANNES VAN GOGH**, in den Ouderdom van 76 Jaaren en 4 Maanden, in zijn leven Onderwijzer in de Godsdienst, welken post de Overledene in onderscheidene betrekkingen, gedurende den tijd van 51 jaaren, tot uitgebreid nut van de Herv. Gem. dezer Stad heeft mogen waarmaken.

's Gravenhage den 12 Januarij 1840.

Uit aller naam,
V. VAN GOGH,
Fred. te Breda.

CONCERT.

Op Vrijdag den 17. Januarij 1840, des avonds ten zeven ure, in de Zaal van den Schouwburg, te geven door

Mme. FINK-LOHR,

Erste Zangeres der Koninklijke Italiaansche Schouwburg te Parijs, Londen, Milaan, enz., en Honorair Lid van onderscheidene Muzik-Schouwburggen.

op welk Concert zij ook de HARP zal bespelen, en de Heer **BALDENECKER**, Pianist en de Heer **BELMONTÉ**, Basszanger, zich zullen laten hooren.

PROGRAMMA.

EERSTE DEEL.

- 1.) Ouverture.
- 2.) Duet van **ROSSINI**, gezongen door den Hr. **BELMONTÉ** en **Mme. FINK-LOHR**.
- 3.) Fantaisie over Thema's van **W. Thell**, voor Piano van **Deb-ler**, uitgevoerd door den Hr. **BALDENECKER**.
- 4.) Groote Aria van **Bellini**, gezongen door **Mme. Fink-Lohr**.
- 5.) Le Forban, chant de Mer, gezongen door den Hr. **BELMONTÉ**.
- 6.) Groote Variatiën voor de Harp, van **Zohar**, uitgevoerd door **Mme. Fink-Lohr**.

TWEDE DEEL.

- 1.) Ouverture.]
- 2.) Assis au pied d'un saule, van de Opera **Othello**, van **Rossini**, voor Harp en Zang, uitgevoerd door **Mme. Fink-Lohr**.
- 3.) Le Moine, groote scene van **Majerbear**, gezongen door de Hr. **BELMONTÉ**.
- 4.) Groote Variatiën van **Thalberg**, uitgevoerd door de Hr. **BALDENECKER**.
- 5.) La Fiancée du Brigand, Barade van **Mme. Mathron**, gezongen door **Mme. Fink-Lohr**.

De Entree voor Heeren en Dames is f 0,50!

Voor HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Weggen, Kaarten, enz.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN

MAAS-RIJBOOMEN EN

SPARREN, DUNZEL, ENZ.

IN HET MASTBOSCH.

De AGENT van het Domein te Breda, als daartoe geautoriseerd, zal op Maandag den 27. Januarij 1840, 's morgens om 9 ure, ten Huize en Herberge van **PIETER DEELEMANS**, in de Blaemkool, te 's Princenhage, ten overstaan van den Notaris **Mr. F. R. VAN NAEHSSSEN**, residentende te Breda, publiek Verkoopen:

- 8 Kavelen MASTBOOMEN.
- 3 dito Dorre en Omgevaaide dito.
- 1 dito BEUKEN SNOELMUTZAARD.
- en 50 dito MASTEN SPARREN en DUNZEL.

Alles staande en liggende in het Mastbosch.

De Konditiën van Verkoop liggen ter lezing tot Kantore van den Agent, terwijl bij den Boschwachter **C. KNOESI** nadere informatiën en aanwijzingen, mitsgaders de Notitiën, te bekomen sijn.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

Tenacht gesagen zijnde den **HOOGEN STEENEN MOLEN**, staande op de Wal te Breda, met 1ste Julij aanstaande te Horen, adresseren zich tot den Eigenaar der- zelve op de Ginnelstraat, Wijk B. N. 39.

Op Maandag den 27. Januarij 1840, ten 11 ure voormiddags, zal te **Chaan**, te het Openbaar, voor den tijd van zes jaaren, ingaande 1 Februarij aanstaande, worden Verhuurd.

Den **STEENEN WIND-GRAANMOLEN** aldaar, informatie te bekomen bij den Notaris **VAN BREDA**, te **Chaan**.